

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie ze skargi M.D.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem

Sądu Okręgowego w P. z dnia 13 maja 2014 r., wydanym w sprawie z wniosku E.
N.

przy uczestnictwie M.D.

o dział spadku po J. D.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 14 lipca 2017 r.,

zażalenia uczestnika postępowania M.D.

na postanowienie Sądu Okręgowego w P.

z dnia 29 listopada 2016 r.,

**uchyła zaskarżone postanowienie i pozostawia
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w P. odrzucił na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. skargę uczestnika postępowania w sprawie o dział spadku o wznowienie postępowania uznając, że wskazane okoliczności uzyskania nowych dowodów nie odpowiadają podstawie wznowienia określonej w art. 403 § 2 k.p.c.

Skarżący wskazał bowiem, że po prawomocnym zakończeniu postępowania działowego, w dniu 27 lutego 2016 r. i na początku marca 2016 r. w toku postępowania egzekucyjnego wszczętego na wniosek wnioskodawczynie co do wierzytelności w kwocie 274 715,50 z tytułu dopłaty, z inwentaryzacji działek numer 495/6 i 121 sporządzonej przez geodetę powziął wiadomość, że ich łączna powierzchnia przeznaczona pod zabudowę mieszkalną jest o 1.1239 ha mniejsza od przyjętej przez biegłą w czasie postępowania działowego. Stwierdził, że o tym fakcie nie miał wcześniej wiedzy, bo nie posiada wiadomości specjalnych niezbędnych do jego ustalenia.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że powołana podstawa wznowienia obejmuje tylko takie okoliczności, które istniały w czasie poprzedniego postępowania i były stronie nieznane, bo o nich nie wiedziała i wiedzieć nie mogła. Nie zalicza się natomiast do nich takich okoliczności, które nie zostały przez stronę powołane na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia, czy błędnej oceny potrzeby ich powołania. Skarżący miał w postępowaniu działowym dostęp do danych dotyczących powierzchni poszczególnych działek przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, bo już z zaświadczenia Urzędu Miejskiego w G. z dnia 6 kwietnia 2012 r. wynikało, że przedmiotowe działki są przeznaczone na tereny upraw polowych, zabudowy mieszkaniowej i tereny komunikacji, co powinno go zaktywizować do podjęcia próby uzyskania dokładniejszych informacji o zakresie konkretnego przeznaczenia gruntów mającego istotny wpływ na wartość działek. Możliwość ustalenia tych danych wynika wyraźnie z pisma Urzędu Miejskiego z dnia 14 września 2016 r. Mając na uwadze to, że uczestnik w postępowaniu działowym działał osobiście, bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika, Sąd Okręgowy uznał jednak za nieusprawiedliwione, w świetle obiektywnego wzorca możliwości wykrycia okoliczności faktycznych, zaniechanie wyjaśnienia rzeczywistej powierzchni działek

przeznaczonych pod zabudowę, zwłaszcza że wiadomości specjalne nie były przeszkodą, z powodu której ich nie uzyskał. Stwierdził również, że w razie uznania, że istnieje ustawowa podstawa wznowienia, konieczne byłoby dokonanie ponownej wyceny majątku spadkowego i dokonanie ponownego działu spadku.

W zażaleniu na powyższe postanowienie skarżący zarzucił naruszenie art. 410 § 1 k.p.c. oraz błędy w ustaleniach faktycznych polegające na niezasadnym przyjęciu, iż mógł samodzielnie ustalić powierzchnię działek numer 495/6 i 121 przeznaczoną pod tereny zabudowy mieszkaniowej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz przyjęcie przez sąd, że gdyby wystąpiła ustawowa przesłanka wznowienia konieczne byłoby dokonanie ponownej wyceny wszystkich składników majątku spadkowego i ponowne dokonanie działu spadku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 *in fine* k.p.c. jest uzależniona od łącznego zaistnienia trzech przesłanek, po pierwsze - wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych faktów lub dowodów, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane, po drugie - możliwości ich wpływu na wynik sprawy oraz po trzecie - niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu.

Nie ulega wątpliwości, że powołana przez uczestnika okoliczność jest okolicznością nową, która istniała w czasie postępowania działowego i ma wpływ na wynik sprawy, zaś spór dotyczy możliwości skorzystania z niej w postępowaniu działowym. Zaniechanie strony, które może uzasadniać ocenę jako zaniechania nieusprawiedliwionego, musi przekraczać obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony należycie dbającej o swoje interesy. Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego fakt osobistego działania przez uczestnika postępowania w postępowaniu ma wpływ na ocenę staranności jego działania w zakresie uzyskania wiedzy o powierzchni działek przeznaczonych pod zabudowę. Powierzchnia ta nie wynikała z zaświadczenia Urzędu Miejskiego z dnia 6 kwietnia 2012 r., co było przyczyną zlecenia biegłej ustalenia wartości działek z uwzględnieniem ich przeznaczenia. Skoro zaświadczenie to nie nasunęło wątpliwości Sądowi *meriti*, to nie można wymagać od strony działającej osobiście

i w zaufaniu do sądu, by wykazała większą ostrożność i staranność. Powierzchnię ustaliła biegła dysponująca wiedzą specjalną i nie można zarzucać uczestnikowi, który takiej wiedzy nie posiadał, że nie dostrzegł błędu w popełnionej opinii i nie podjął działań w kierunku jej skorygowania, zwłaszcza zważywszy na jej obszerność, co słusznie podnosi w zażaleniu. Powoływana przez Sąd Okręgowy informacja z dnia 14 września 2016 r. wskazuje jedynie na przybliżoną powierzchnię działek przeznaczoną pod zabudowę, ale uzyskanie jej przez Sąd w toku postępowania o wznowienie nie świadczy automatycznie o braku staranności uczestnika. Istotne jest bowiem to, czy w toku postępowania działowego, wobec uzyskania zaświadczenia bez wskazania przeznaczenia zagospodarowania konkretnych powierzchni i sporządzenia opinii przez biegłego sądowego o określonej treści, mógł on mieć uzasadnione wątpliwości co do rzeczywistej powierzchni działek przeznaczonych pod zabudowę. W ocenie Sądu Najwyższego, od strony działającej osobiście w postępowaniu i nie posiadającej wiedzy specjalnej, nie można wymagać większej miary staranności, niż od biegłego, który takie wiadomości posiada. W takiej sytuacji procesowej, brak zakwestionowania opinii biegłego i podjęcia czynności zmierzających do uzyskania informacji, które mogłyby tę opinię podważyć, nie stanowi nieusprawiedliwionego zaniechania.

Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przez przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że gdyby wystąpiła ustawowa przesłanka wznowienia, konieczne byłoby dokonanie ponownej wyceny wszystkich składników majątku spadkowego i ponowne dokonanie działu spadku, przekracza ramy postępowania zażaleniowego opartego na zakwestionowaniu zastosowania art. 410 § 1 k.p.c. i nie podlega kontroli Sądu Najwyższego w tym postępowaniu.

Z tych względów orzeczono na podstawie art. 398¹⁵ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i 13 § 2 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c.

aj

kc

